

Guatemala

Plan on toiminut Guatemalassa vuodesta 1978 ja toimii kuudella ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 41 084 kummilasta.

Guatemala on yksi maailman eriarvoisimmista maista. Koko väestöstä 74,8 prosenttia elää äärimmäisessä köyhyydessä. Alkuperäisväestö on kaikkein huonoimmassa asemassa. Eriarvoisuus on yksi syy siihen, että maan turvallisuustilanne on huonontunut: väkivallan seurauksena kuolleiden ihmisten määrä on nyt suurempi kuin sisällissodan aikana. Ruoan saatavuus vaikeutui viime vuoden aikana talouskriisin, luonnonkatastrofien, kasvaneen työttömyyden sekä raaka-aineiden hinnannousun takia. Nämä tekijät vaikeuttivat maassa jo valmiiksi olleita ongelmia. Ruoan saatavuuden vaikeutuminen on johtanut siihen, että aliravittujen lasten määrä Guatemalassa on kasvanut.

Viimeksi kuluneen vuoden aikana Guatemalaa kohtasi monta luonnononnettomuutta: ensin kärsittiin laajasta kuivuudesta ja toukokuussa Pacaya-tulivuori purkautui. Tulivuorenpurkausta seurasi trooppinen myrsky Agatha, joka vaati 174 kuolonuhria ja aiheutti laajoja tuhoja 101 eri kunnassa.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitys yhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvatusista.

Miksi Plan toimii Guatemalassa?

1. Lapsilla on oikeus suojeluun väkivallalta – 321 lasta kuoli väkivallan seurauksena tammikuun ja heinäkuun välillä vuonna 2010.
2. Lapsilla on oikeus elämään ja kehitykseen – 43 prosenttia alle 5-vuotiaista lapsista kärsii aliravitsemuksesta.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen – vain 18 prosenttia maaseudulla asuvista lapsista käy esikoulua.

Planin työn painopisteet Guatemalassa

- Lisätä perusterveydenhuollon (erityisesti äitien ja lasten terveydenhoidon) sekä puhtaan veden saatavuutta.
- Lisätä perheiden tuloja pienlajien myöntämisen avulla.
- Ehkäistä lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa tiedottamisen avulla sekä vaatimalla lasten suojelemisesta vastuussa olevia tahoja ryhtymään tarvittaviin toimiin.
- Kohentaa esiopetuksen saatavuutta, parantaa opetuksen laatua, kouluttaa opettajia osallistumista lisäävien opetusmenetelmien käytössä sekä ehkäistä kouluissa tapahtuvaa väkivaltaa.
- Lisätä tietoa lasten ravitsemuksesta ruokavaliosta ja luoda järjestelmä, jonka avulla lasten aliravitsemus havaitaan.
- Toteuttaa vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Tehdä työtä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Viime vuonna 345 ihmistä 23 yhteisössä ja 23 koulussa osallistui erilaisiin tapahtumiin, joissa he oppivat vaarojen hallitsemista ja ensiaputaitoja luonnonkatastrofien varalta. Näille taidoille tuli käyttöä, kun myrsky Agatha iski Guatemalaan 29. toukokuuta. Evakuointityö oli nopeaa ja tehokasta. Paikallisille asukkaille oli suuri edistysaskel voida itse vaikuttaa tilanteeseen eikä vain tuntea olevansa tilanteen uhreja.

seen eikä vain tuntea olevansa tilanteen uhreja.

Monet aliravitsemuksesta kärsivät lapset menehtyvät saastuneen juomaveden välityksellä leviävään ripuliin. Plan työskenteli vuonna 2010 sekä yhteisö- että koulutasolla lisätäkseen tietoa hygieniasta ja veden käsittelystä. 385 yhteisöä on osallistunut tähän hankkeeseen, jossa asukkaat ovat oppineet muun muassa yksinkertaisia ja tehokkaita tapoja puhdistaa juomavetensä keittämällä sen ja asettamalla vesipullot aurin-gonpaisteen alle.

Plan toteutti viime vuonna maailmanlaajuisen Learn without Fear –kampanjan, jonka tavoitteena on tehdä kouluista turvallisia ja väkivallattomia paikkoja. 50 koulua Baja Verapazin ja Escuintlan alueilla osallistui kampanjaan. 400 opettajaa on saanut koulutusta ja yli 10 000 oppilasta ja 8 000 perhettä on ollut mukana kampanjan toteuttamisessa. Kouluväkivaltaan liittyvää koulutusmateriaalia kuten radio-ohjelmia tuotettiin myös. Hanke on ollut niin menestyksellinen, että opetusministeriö on esittänyt toiveen, että hanke laajennettaisiin entistä useampaan yhteisöön.

Koko yhteisö ruokapöydän ympärillä

Vuoden 2010 saavutuksia

1 647 vanhempaa saanut koulutusta perheen ravitsemuksen kohentamisesta

710 perhettä osallistunut puutarhahankkeeseen ja 637 perhettä tuottaa tällä hetkellä oman luomulannoitensa

Guatemalassa kuusi kymmenestä lapsesta, joiden äideillä ei ole minkäänlaista koulutusta, on aliravittuja. Plan on aloittanut San Pedro Carchán alueella hankkeen, jonka tarkoituksena on turvata ruoan saatavuus. Alue muodostuu Maya-Q'eqchi –yhteisöistä, jotka ovat todella erityksissä. 88 prosenttia yhteisöjen asukkaista elää köyhyydessä.

Hankkeessa on kaksi osa-aluetta: kohentaa ruokatarvikkeiden saantia ja lisätä hyödyllisten ruokien kulutusta sekä lisätä asukkaiden tietoa siitä, millainen ravinto on hyväksi lapsille. Monien San Pedro Carchássa asuvien vanhempien on

haettava töitä kaukaa kotoaan sokeri- ja kahviplantaaseilta, jotka palkkaavat halpaa työvoimaa. Tämä tarkoittaa sitä, että vanhemmat ovat kuukausia poissa kotoa. Plan tekee yhteistyötä maatalousministeriön kanssa luodakseen alueen asukkaille työmahdollisuuksia kotikylissään erilaisten maanviljelytoimintojen kuten kasvimaiden, paikallisten viljapankkien, luomulanonnoitteen valmistamisen tai siipikarjan kasvattamisen kautta.

Alueella asuva Lucas kertoo, kuinka hän yhdessä vaimonsa Concepciónin kanssa päätti osallistua Planin hankkeeseen:

”Alussa oli vaikea uskoa, että hankkeeseen voisivat osallistua kaikki. Tein kovasti töitä ja parasta hankkeessa onkin huomata oman työnsä hedelmät.”

Lucas kertoo myös, että kaikki yhteisössä puhuvat nyt siitä, mitä etuja on kemiallisten lannoitteiden vaihtamisesta luonnonmukaisiin lannoitteisiin.

Ensiarvoisen tärkeää lasten kunnollisen kasvun ja kehityksen kannalta on oikeanlainen ravinto. Siksi tärkeä osa Planin työtä on antaa vanhemmille tietoa siitä, millaista on ravitseva ruoka eri-ikäisille lapsille. Plan on yhdessä opetusministeriön kanssa selvittänyt alle 5-vuotiaiden lasten ravitsemustilanteen ja luonut seurantajärjestelmän, jolla aliravitsemuksesta kärsineiden lasten ravitsemustilannetta voidaan jatkossa seurata.

Concepción kertoo saamastaan ravitsemustiedosta:

”Ennen tämän hankkeen alkamista annoin lapsilleni ruoaksi joitakin ruokia, jotka eivät sisältäneet paljon ravintoaineita, kuten markkinoilta ostamiani pikakeittoja ja sianlihaa sekä joitakin yrttejä. Nyt käyn enää todella harvoin markkinoilla. Valmistan kolme kertaa päivässä ruokaa, joka on aiempaa ravitsevampaa ja koostuu esimerkiksi riisistä, pavuista, lehtijuurikkaasta ja chipilínistä (paikallinen yrtti). Kasvatamme kaikki ruoka-aineemme täällä kotona. Hankkeen ansiosta perheet ja yhteisöt ovat aiempaa yhtenäisempiä, koska yhteistyön tekeminen on todella tärkeää hyvien tulosten saavuttamiseksi.”

Hanke on kohentanut lasten ruokavaliota. Myös perheiden itseluottamus on lisääntynyt itse kasvatetun ruoan myötä. Hanketta pidetään tärkeänä nykyhetken lisäksi myös seuraavien sukupolvien lasten kannalta.

”Välitän saamani tiedot ja taidot omille lapsilleni, jotta hekin osaavat viljellä oman ruokansa”, selittää Lucas.

Näkymättömistä nähdyiksi

Vuoden 2010 saavutuksia

102 kehitysvammaista lasta käynyt koulua yhtenä päivänä viikossa

Planin viime vuonna toteuttaman hankkeen kautta on tieto kehitysvammaisten lasten oikeuksista lisääntynyt ja suhtautuminen heihin parantunut.

Plan toteutti vuonna 2009 Baja Verapazin alueella tutkimuksen, jossa selvisi alueella asuvan 874 lasta, jolla on jokin kehitysvamma. Tämä tieto yllätti opetusministeriön, jolla ei ollut tietoa näistä lapsista. Alueen vanhemmat ovat köyhiä ja taikausko on yleistä alueella. Vammaiset lapset nähdään tämän vuoksi usein rangaistuksena, taakkana ja häpeänä perheelle. Tämä johtaa siihen, että vammaiset lapset pysyvät kotona. Plan on kannustanut perheitä järjestäytymään ja kamppailemaan tyttäriensä ja poikiensa puolesta.

Pieni joukko vanhempia järjesti aiheesta mielenosoituksen ja kävi kolkuttelemassa muidenkin vanhempien ovia saadakseen kaikki mukaan toimintaan. Muutamat vanhemmat päät-

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

tivät olla osallistumatta, mutta moninkertainen määrä päätti tulla mukaan. Perheet vaativat, että paikalliset viranomaiset tarjoaisivat heidän kehitysvammaisille lapsilleen näiden tarvitseman hoidon ja tuen.

Hankkeeseen osallistuneet ja muita samankaltaisia perheitä tavanneet kehitysvammaisten lasten perheet ovat käyneet läpi ajattelutavan muutoksen eivätkä enää koe aiempia torjuvia tunteita. Eräs alueella asuva äiti, Teresa, kertoo tyttärestään Moirasta:

”Minun oli aluksi vaikea hyväksyä tytärtäni, mutta mieheni sanoi, että me teemme kaiken mitä voimme auttaaksemme tytärtämme. Silloin aloin omistautua tyttärelleni. Kun menin sairaalan, lääkärit onnittelivat minua ja sanoivat, että syy sille, että Moira on vielä elossa, on minun hänelle antamani rakkaus.”

Perheiden järjestämien useiden mielenilmausten jälkeen pormestari lahjoitti tarkoitukseen talon, jonka kunnostamisessa ja varustamisessa Plan tuki perheitä. Talo toimii nyt kehitys-

vammaisten lasten kouluna. Psykologian opiskelijat yliopistolta tulevat käymään talolla kerran viikossa ja ovat lasten ja heidän vanhempiansa apuna.

Perheillä ja Planin edustajalla Balbinalla on unelma:

”Haluamme saada isomman koulun, jossa on tilaa leikkiä useammalle lapselle, sekä erityiskoulutuksen saanut opettaja, joka voi tarjota yksilöllisempää tukea jokaiselle lapselle”, kertoo Balbina.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Guatemalassa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitio 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

